

AMURRIOKO ENPLEGU ETA TOKI GARAPENeko PLANA

2025ko abendua

AURKIBIDEA

Aurkibidea	4
1. Atala Diagnosi-sintesia	5
1.1.- Bultzada eta Oztopo Arloak	6
1.2.- Amurrioko ETGParen aurretiazko erronkak	11
1.3.- Ildo estrategikoen, ekimenen eta proiektuen proposamena	13

1. atala

Diagnosi-sintesia

1.1.- Bultzada eta Oztopo arloak

BULTZADA ARLOAK

1. Eskualdeak kokapen estrategikoa du Bilbo eta Gasteiz artean, eta Bilborako trenbide-lotura du, lan-mugikortasuna, merkatuetarako sarbidea eta inbertsio-erakarpia errazteko.
2. Ingurune natural eta seguruan bizitza-kalitate handia izatea faktore bereizgarria da, biztanleria atxikitzen, familiak erakartzen eta gizarte-kohesioa indartzen laguntzen baitu. Era berean, tokiko zerbitzuen erabilgarritasunak — hezkuntza, osasuna, administrazioa eta gizarte-arreta — enplegu egonkorra eta ongizate-maila egokia bermatzen die biztanle egoiliarrei.
3. **Udalerria eta haren bi arima sektorialak.** Alde batetik, industriaren sektorea. Eta bestetik, hiri-ekonomia tradizionala, merkataritza, ostalaritza, zerbitzu pertsonaletan eta lehen sektorean oinarritua.
4. Ekoizpenari dagokionez, industria-sektore finkatuetan izandako aurrerapenak nabarmentzen dira, hala nola balio erantsi handiko hodian ekoizpenean, trenbideen sektorean eta automobilgintzako industria osagarrian. Sektore horietan hobekuntzak ikusten dira berrikuntzan eta jasagarritasunean, bai eta emakumeen enpleguak automobilgintzan duen presentzia handiagoa ere.
5. **Lan-fluxu orekatuen sarea** Aiaraldeak lan-fluxu orekatuak ditu Bizkaiaarekin, eta, horri esker, pertsona askok eskura ditzakete beren ingurune hurbilean aurkitzen ez dituzten aukerak. Elkartruke horiek eremu bakoitzeko enpresa-ehunaren behar espezifikoak asetzen laguntzen dute, eta lan-merkatu partekatua bultzatzen dute, lurralde-eredu integratu eta osagarri batean oinarrituta. Horretarako, eskualdeko udalerriekin gobernantza-estrategia partekatua lortzeko aurrerapausoak egin beharko dira.
6. **Airaldea eskualdean, Lanbide Heziketako (LH)** eskaintza lau zentro nagusiren inguruan egituratzen da. Zentro horiek industriaren, gizartearen eta teknologiaren esparrua hartzen dute, eta hezkuntza-eskariaren eta lan-merkatuaren bilakaerara egokitzen dira. **LHko eskaintza orekatua eta osagarria da.**
7. Bestalde, **belaunaldien arteko erreleboa** pixkanaka gertatzen ari da, eta migratzaileen partaidetza gero eta handiagoa da, tokiko enpresetan lanpostu hutsak betetzen eta jarduera ekonomikoari eusten laguntzen duena.

8. **Hiri-ekonomiaren** tokiko baliabideen indarguneek — hurbiltasuna, arreta pertsonalizatua, jakintza metatua, malgutasuna eta lankidetzaren sareak — indartu egiten dute ehun ekonomikoak aldaketetara egokitzeko eta bere lehiakortasunari eusteko duen gaitasuna.
9. Hazkunde-fasean dauden ekonomia-esparruek produkzio-sarearen dibertsifikazioa indartzen dute, hala nola osasunaren, zainketen, kirolaren, nutrizioaren eta zerbitzu profesional kualifikatuen, digitalizazioaren eta ekonomia berdearen sektoreetan. Bestalde, industria-sektorea eraldatzeko, tokiko ETEak egokitu egin beharko dira, funtzio teknikoak, teknologikoak eta kudeaketakoak konbinatzeko gai diren profil profesional balioaniztunak txertatuta. Horrek lanbide-gaitasun berriak eskatuko ditu, eta prestakuntza duala garatzea oso irtenbide interesgarria izan daiteke, enpresa-ehunarekin estuki bizi diren tokiko biztanleei mesede egiteko.
10. **Gizarteratzera, prestakuntzara, enplegua duintzera eta zerbitzuak profesionalizatzera bideratutako politika publiko aktiboak:** Tokiko Administrazioa, beste erakunde batzuekin lankidetzan, lanean ari da zenbait kolektiboren laneratzea errazteko.
11. Enpleguan eta garapen ekonomikoan eragin handia izan dezaketen **proiektu traktoreak eskualdera erakartzeko aukera**

OZTOPOAK:

1. **Hiriarteko mugikortasuna da erronka nagusietako bat.** Bilborako trenbide-konexioa aktiboa den arren, trenen maiztasuna inguruko udalerrietan baino txikiagoa da, hala nola Laudion, eta horrek laneko joan-etorrien eta joan-etorri pertsonalen arintasuna murrizten du. Gasteizetikiko lotura urria da, eta garraio pribatuarekin konpontzen da.
2. **Etxebizitza eskuratzea gero eta arazo handiagoa bihurtu da:** prezioak nabarmen igo dira azken hiru urteetan, eta zaildu egin da gazteak eta familiak finkatzea, bai eta langile berriak erakartzea ere. Arazo hori handiagoa da biztanleria migratzailearen kasuan; izan ere, eskaintza eskasaz eta alokairu-kostu handiez gain, errezeloa dago atzerriko familiei jabetzak alokatzeko.
3. Era berean, **industriaren kutsadura**, gizarteak bere gain hartu arren, handicap bat da oraindik lurraldearen irudirako eta ingurumenaren kalitatea hobetzeko.
4. **Hirigintza-mugek** eta industria- edo bizitegi-hazkunderako eskuragarri dagoen **lurzoru-eskasiak** murriztu egiten dituzte ekonomia-hedapenerako aukerak eta enpresa-proiektu berrien etorrera.
5. Eskualdeak **garrantzi handiko industria eraldatzeko prozesuari** aurre egiten dio. Sektore historikoak, hala nola hodia eta automozioa, digitalizazio-, automatizazio- eta robotizazio-prozesuetan murgilduta daude, eta, aurreikuspenen arabera, zuzeneko eskulanaren beharra murriztuko dute. Egoera horrek tokiko produkzio-sarea berregituratzera behartzen du, birmoldaketa- eta dibertsifikazio-estrategiekin, jarduera eta enplegua mantentzea eta erakartzea ahalbidetuko dutenak.
6. **Tokiko enpresek nazioarteko lehia gero eta handiagoari egin behar diote aurre**, bereziki Europa Erdialdeko herrialdeetatik datozeinei, herrialde horien soldata-kostuak askoz ere txikiagoak baitira. Egoera horrek konpainiak behartzen ditu beren produktibitatea, azkartasuna eta malgutasuna hobetzera, alderdi kritikoak baitira merkatu globalizatu batean.

7. Amurrioko industriaren ezaugarri nagusiak dira **soldata-egitura handi samarrak eta lan-harremanen eta negoziazio kolektiboaren testuinguru oso aktiboa**. Errealitate horrek datu ekonomiko onei eta kalitatezko enpleguari eusten lagundu du, eta erronka bat planteatzen du: enpresen lehiakortasunerako egokitzapena (produktibitatea, antolaketa, berrikuntza) eta lanpostu egonkor eta kalitatezkoak mantentzea bateragarri egitea.
8. Hezkuntzaren esparruan, **matrikula txikiagoa hauteman da Lanbide Heziketako ziklo batzuetan** (batez ere elektrizitate/elektronikako, mekanikako eta soldadurako erdi-mailako zikloetan), nahiz eta laneratze-tasa handiak izan. Horrek agerian uzten du beharrezkoa dela orientazio akademikoa eta prestakuntza-zentroen eta enpresen arteko lotura indartzea.
9. **45 urtetik gorakoentzako hesi teknologikoa eta digitala eta kualifikazio gutxiko profilak**. 45 urtetik gorakoen eta kualifikazio txikiko langabetuen kolektiboaren zati handi batek zailtasun handiak ditu teknologia berrietara egokitzeko, eta horrek mugatu egiten du haien sarbidea enplegu-kanaletara, online prestakuntzara edo egungo lan-tresnetara, eta horrek izugarri zailtzen du haien enplegarritasun-aukerak. Pertsona horietako batzuk, 55 urtetik gorakoak, lan-ibilbidearen azken txanpan daude, eta zailtasun handiagoa dute adinagatik kontratatuak izateko.
10. **Belaunaldien arteko erreleboa beste ahultasun garrantzitsu bat da**, bereziki jarduera tradizionaletan, hala nola ostalaritzan, merkataritzan, industrian eta lanbideetan (argiketariak, iturginak, garraioa), non eskulan gazte eta kualifikatuaren defizita ikusten den.
11. **Enplegarritasun-adierazle batzuen bilakaera negatiboa**: Amurriok gehieneko balioak lortu ditu langabezia-indizeen rankingean, eta iraupen luzeko langabezia-maila altuari eutsi dio.
12. **Genero-arrakalak enpleguan eta langabeetan**. Nahiz eta emakumezko biztanleria aktiboak hezkuntza-maila handiagoa izan, emakumeek aldi baterako kontratuen eta lanaldi partzialen tasa nabarmen handiagoak dituzte. Gainera, askok lanaldi osoko enplegurik ez aurkitzeagatik egiten dute lan modalitate horretan, eta horrek soldata-arrakalari laguntzen dio eta eragin negatiboa du etorkizuneko pentsioetan. Gainera, gehiengoak dira langabeen artean, ia adin-talde guztietan, eta iraupen luzeko langabeen % 60 dira.

- 13.** Industrian, desberdintasun-patroiek eta genero-arrakalak jarraitzen dute. Okupazio-segregazioak bere horretan dirau: emakumeak administrazio- edo zerbitzu-postuetan kontzentratzen dira — gutxiago ordainduak, nahiz eta kualifikazio handiagoa behar izan —, eta industriako eta lidergoko enpleguak, berriz, nagusiki maskulinoak dira.
- 14. Kontziliazio- eta erantzukidetasun-zailtasunak:** Bai biztanleria landunaren kasuan, bai langabetuaren kasuan, etxeko lanetan eta zaintzan erantzunkidetasunik ez izateak emakumeak kaltetzen ditu oraindik, eta horrek mugatu egiten du kalitatezko enplegua lortzea eta larriagotu egiten ditu egiturazko genero-desberdintasunak.
- 15. Migratzaileak kontratatzeari lotutako burokrazia oztopo garrantzitsua da.** Enpresa askok positiboki baloratzen dute herrialde desberdinetako langileen integrazioa, baina lan-baimenak erregularizatzeko eta lortzeko administrazio-prozesuak motelak eta konplexuak dira. Egoera horrek eragotzi egiten du guztiz aprobetxatzea pertsona kualifikatu erabilgarrien potentziala. Enpresariak izapideak sinplifikatzea eta arintzea eskatzen dute, arauen malgutasunik ezak eskulan eskasiari erantzuteko gaitasuna geldiarazten duela kontuan hartuta.
- 16. Laneratze-kasu konplexuak dituzten pertsonak:** Enplegarritasun-zailtasunak dituzten kolektibo jakin batzuek bizi dituzten egoeren konplexutasuna nabarmentzen da, bai eta enplegu-sistematik haratago doazen lanketa integralak egiteko beharra ere. Ezinbestekoa da beste funtsezko eremu batzuk barne hartzen dituzten esku-hartzeak antolatzea, hala nola etxebizitza, osasuna, hezkuntza eta gizarte-laguntza; izan ere, pertsona horietako askok hainbat ahultasun dituzte aldi berean.

1.2.- Amurrioko ETGParen aurretiazko erronkak

DEMOGRAFIKOA

- 1. erronka** Amurriok biztanleriaren zahartzeak eta hainbat belaunaldiren bizikidetzak markatutako eraldaketa demografikoa bizi du, eta datozen 5 urteetan 725 erretiro aurreikusten dira. Erretiro horiek industria-enpresei, merkataritzari, zerbitzuei eta funtsezko lanbideei eragingo diete, eta belaunaldien arteko errelebo-erronka bat planteatzen dute, ekonomia-ehunaren eta hurbileko zerbitzuen jarraipena bermatzeko.
- 2. erronka** Amurrioko kolektibo migratzailearen ezaugarri nagusia jatorri-aniztasun nabarmena da. Biztanleria migratzailearen etorrerak adinaren arabera egitura gaztetzen, lan-indarra aktiboki mantentzen eta udalerriko bizitza ekonomikoa eta soziala dinamizatzen laguntzen du, baina, askotan, hizkuntza-integrazioko, gizarte- eta lan-integrazioko eta integrazio komunitarioko berariazko jarduerak eskatzen dituzten premia-egoerei aurre egitea eskatzen du, bai eta etxebizitza eta oinarritzko zerbitzuak eskuratzeko aukera hobe izatea ere, toki-garapenari egiten dioten ekarpena erabat hedatu ahal izateko.

JARDUERA EKONOMIKOAK

- 3. erronka** Eskualdeak garrantzi handiko industria eraldatzeko prozesuari aurre egin behar dio. Sektore historikoak, hala nola hodia eta automozioa, digitalizazio-, automatizazio- eta robotizazio-prozesuetan murgilduta daude, eta, aurreikuspenen arabera, zuzeneko eskulanaren beharra murriztuko dute. Egoera horrek tokiko produkzio-sarea berregituratzera behartzen du, birmoldaketa- eta dibertsifikazio-estrategiekin, jarduera eta enplegua mantentzea eta erakartzea ahalbidetuko dutenak.
- 4. erronka** Amurrioko industriaren ezaugarri nagusiak soldata-egitura handi samarrak eta lan-harremanen eta negozio-irabazien kolektiboaren testuinguru oso aktiboa dira. Errealitate horrek datu ekonomiko onei eta kalitatezko enpleguari eusten lagundu du, eta erronka bat planteatzen du: enpresen lehiakortasunerako egokitzapena (produktibitatea, antolaketa, berrikuntza) eta lanpostu egonkor eta kalitatezkoak mantentzea bateragarri egitea.

MERCADO LABORAL

- 5. erronka** Enplegarritasun-adierazle batzuen bilakaera negatiboa: Amurriok gehieneko balioak lortu ditu langabezia-indizeen rankingean, eta iraupen luzeko langabezia-maila altuari eutsi dio.
- 6. erronka** Industrian, desberdintasun-patroiek eta genero-arrakalak jarraitzen dute. Okupazio-segregazioak bere horretan dirau: emakumeak administrazio- edo zerbitzu-postuetan kontzentratzen dira — gutxiago ordainduak, nahiz eta kualifikazio handiagoa behar izan —, eta industriako eta lidergoko enpleguak, berriz, nagusiki maskulinoak dira.
- 7. erronka** Ostalaritzako eta zaintzako sektoreen profesionalizazioa bultzatzea, sektore horiek oso feminizatuta baitaude, eta biztanleria zahartzeari lotutako hazkunde-itxaropenak dituzten enplegu-nitxo bat osatzen baitute, jarduera-eremu estrategiko eta kalitatezko enplegu-sortzaile gisa sendotzeko helburuarekin.

FORMACIÓN Y CAPACITACIÓN

- 8. erronka** Hezkuntzaren esparruan, matrikula txikiagoa hauteman da Lanbide Heziketako ziklo batzuetan (batez ere elektrizitate/elektronikako, mekanikako eta soldadurako erdi-mailako zikloetan), nahiz eta laneratze-tasa handiak izan. Horrek agerian uzten du beharrezkoa dela orientazio akademikoa eta prestakuntza-zentroen eta enpresen arteko lotura indartzea.
- 9. erronka** 45 urtetik gorakoen eta kualifikazio txikiko langabetuen kolektiboaren zati handi batek zailtasun handiak ditu teknologia berrietara egokitzeko, eta horrek mugatu egiten du haien sarbidea enplegu-kanaletara, online prestakuntzara edo egungo lan-tresnetara, haien enplegarritasun-aukerak izugarri zailduz.

LEHENTASUNEZKO KOLEKTIBOAK

- 10. erronka** Enplegarritasun-zailtasunak dituzten kolektibo jakin batzuek bizi dituzten egoeren konplexutasuna nabarmentzen da, bai eta enplegu-sistematik haratago doazen lanketa integralak egiteko beharra ere. Ezinbestekoa da beste funtsezko eremu batzuk barne hartzen dituzten esku-hartzeak antolatzea, hala nola etxebizitza, osasuna, hezkuntza eta gizarte-laguntza.

TESTUINGURU SOZIALA ETA POLITIKOA

- 11. erronka** Migratzaileak kontratatzeari lotutako burokrazia oztopo garrantzitsua da. Enpresa askok positiboki baloratzen dute herrialde desberdinetako pertsonen integrazioa, baina lan-baimenak erregularizatzeko eta lortzeko administrazio-prozesuak motelak eta konplexuak dira. Arauen malgutasunik ezak eskulan eskasiaren aurrean erantzuteko gaitasuna geldiarazten du.

1.3.- lldo estrategikoen, ekimenen eta proiektuen proposamena

1

AZPIEGITURA, LURRALDEA ETA INBERTSIOA ERAKARTZEA

- a. Inbertsioak eta proiektu eragileak erakartzea
- b. Industria-lurzorua antolamendua
- c. Komunikazio- eta garraio-sareak hobetzea...
- d. Ingurune bizi-kalitatea hobetzea: etxebizitza eskuratzea.

3

PRESTAKUNTZA ETA ENPLEGAGARRITASUNA

- a. Prestakuntza-eskaintza enpresa-premiekin doitzea eta orekatzea
- b. Berdintasunerako bokazioak eta politikak **bultzatzea**: eskolako hezkuntzaren eta lanbide-heziketaren esparrutik. LH ikusaraztea
- c. Aniztasunari arreta integrala emateko egokitutako eta enpresa-sarearen beharrei lotutako programak finkatzea
- d. Sortzen ari diren prestakuntza-nitxo berriak aztertzen
- e. Senior talentuaren suspertze profesionala: birkualifikazioa, alderantzizko mentoria, malgutasuna eta lanaldiaren egokitzapena...

2

ENPRESAK LAGUNTZEKO POLITIKAK

- a. Pizgarriak
- b. Erregelamentazioa
- c. Politika sektorial zehatzak
- d. Kanpoko talentua erakartzea eta errotzea
- e. Tokiko talentua atxikitzea eta sustatzea
- f. **Elementu lagungarriak**: ordainsarien eta Gizarte-erantzukizunen politikak, kontziliazioa eta malgutasuna...

4

EKINTZAIETZA ETA ENPLEGUA SORTZEN DUTEN ENPRESAK SORTZEKO LANGUNTZA

- a. Startupetara eta tokiko eta eskualdeko industria-sektorerara zuzendutako enpresa-ekimen berrietara bideratutako baliabideak: industria laguntzailea eta teknologia
- b. Hiri-ekonomiako proiektuak babestea eta laguntzea
- c. Enpresa-erreleboa

6

GOBERNANTZA

- a. **Tokiko erakunde-koordinazioa enpresekin eta prestakuntza-zentro** osagarriekin eta sinergiekin
- b. “Enplegutik haratago” dauden **sistemen arteko koordinazioa**. Lerrokatzea
- c. **Tokiko eta eskualdeko enpresa-elkarteekin** koordinatzea eta parte hartzea

5

ENPLEGUA ETA LANERATZEA. Etorkizuneko enpleguaren harrobia

- a. **Talentua erakartzea**. Amurrio garapen profesionaleko eremu gisa.
- b. **Udalerrria enplegu-politika aktiboen eta gizarteratze-politiken artean**: orientazioa eta prestakuntza Euskal Enplegu Sarean; enplegua sustatzea; lana eta familia bateragarri egitea; erregularizazioa eta homologazioa.
- c. **Enpresa arrunta eta laneratzea**. Begirada integrala: kontrataziorako laguntzak, laguntza, prospekzioa eta sentsibilizazioa, RSC neurriak.
- d. **Premia-egoeren eta egoera kolektiboen araberako begirada**. Aniztasuna eta berdintasuna
- e. **Eragileen arteko koordinazioa**, laguntzeko, bideratzeko eta elkarrekin erabakitzeko mekanismoak sendotuz.